

Betegségek, beugrások a színházban

Sorozatos megbetegedések nehezítették az elmúlt napokban a Szegedi Nemzeti Színház munkáját. Réti Csaba kiválása miatt a Szerelmi bájtal előadása el is maradt, s már pénteken Sólyom Nagy Sándor, az Állami Operaház érdemes művésze vette át Gregor József szerepét Verdi operájában, a Falstaffban: ugyancsak Sólyom Nagy Sándor lesz a címszereplő a szerdai előadásban is. Pénteken a Szerelmi bájtal Adinája Kalmár Magda, ugyancsak az Állami Operaház művésze.

Néhány bravúros beugrásra is sor került, maguk a

rendezőik voltak kénytelenek csatasorba állni. Így A bajadér előadásain Simon Kázmér helyett már egy ideje Darida Miklós játssza, Mentess József szerepét pedig Az élet álom című Calderon-darabban Hules Endre vette át. A kellemetlenségek vasárnap este kulmináltak, amikor is A bajadér előadását egyszerűen le kellett mondani, hiszen a kettős szereposztásban kiosztott primadonna- és bonviván-szereplők mindegyike beteg lett. Harmath Andrea, Török Vera, Csizmadia László és Jankovics József is.

Tanácskozott a KISZ járási bizottsága

Tegnap, hétfőn délután ülést tartott a KISZ szegedi járási bizottsága, Pásztiné Mészáros Eva titkár elnöklétevel. A tanácskozáson részt vett Krasznai Mihály, a járási pártbizottság osztályvezetője is. A testület értékelte a KISZ-bizottságok és a közvetlen irányítású KISZ-alszervezetek tavalyi mozgalmi évben végzett munkáját. Elfogadta az idei mozgalmi év költségvetéséről szóló javaslatot, és a KISZ-tagok ez évi politikai képzésének tervét.

Szórakozás, óh...

Mindenki másképp csinálja... Van aki színházba megy, van aki kirándul. Rendezgeti a bélyegyűjteményét, olvas, barkácsol, meghallgat egy operalemezt, kimegy az uszodába, beül a presszóba, játszik a gyerekekkel, megfajti a keresztjét, főz egy jó ebédet. Van aki levelet ír az újságnak. Közli benne a szórakozásról gondolatait, és kifejezi döbbenetét: miért mondja az újságíró, hogy jól szórakozott, amikor megnézte a tévében egy játékot, emberi drámák elgondolkodtató, hatásos, televíziós ábrázolását?

Nemcsak ebből a levélből derül ki, hogy a szórakozás ügyében össze vagyunk zavarodva kissé. Nem vehetjük a bátorságot, hogy rendet próbáljunk teremteni a színházhasználat körül! Keve-redegtésben, reménytelennek látszik. Hiszen ha az eredeti kellemes időtöltés jelentést tulajdonítjuk a szórakozás szónak, mint főt érekelteni próbálunk, ezertéle, s kinek-kinek más tevékenység lehet a kellemes. Hiába szűkítjük a kört, s azokra gondolunk, akik szívesen nézik a tévét, megint nem győzzük a különbségtételt: kit mifajta műsor szórakoztat? Ki mikor

mondhatja a készülék előtt ülve: kellemesen, jól telt az ideje? Különösebben nem csodálkozhatunk az imént idézett tévénézői-újságotvasói véleményen. Hogyne ütözne meg a szóhasználaton, amikor úgy tudja, vannak komoly, vagy nehéz műfajok, és vannak könnyű, nem komolyan veendő műfajok. És tévéműsorok, természetesen. S ez utóbbiak persze a szórakoztató műsorok, melyeket nézünk a szórakoztató-műsor-érdekében szervezett önálló televíziós alkotóműhely (ott úgy nevezik: osztály) produkál. Ez a kategorizálás olyan széles körben elterjedt, „bevett”, hogy valóban szentségtörésnek tűnik, ha kijelentjük: megneztünk egy drámát, és szórakoztatónak találtuk. De mit tegyünk, ha sokkal kellemesebben érezzük magunkat, amikor információ-gazdag, gondolatébresztő, áttételesen a magunk megismerésében és alakításában segítő tévéjátékot nézünk, mint amikor — mondjuk — blöd vicceket? És még arisztokratizmussal, vagy sznobériával sem vádolhatjuk magunkat, mert a tévé előtti kellemes közérzetünket korántsem kizárólag

az úgynevezett komoly műfajok teremtik. Akár az emlegetett dráma, ugyanúgy szórakoztatót mondjuk a szilveszteri diszkoparódia. Sokkal kevésbé élvezetes egy komolykodó komoly zenei vetélkedő, mint például Vitray „butuska” Kapcsol-tam-játéka. Kifejezetten rosszul éreztem magam a nemrég Sütő-bemutató, a nagyszerű regény, az Anyám könnyű álmot ígér rossz tévéváltozatát nézve. Az elmúlt heti szórakoztató-műsor-dömpingben (televíziós mese A Fejenincs Ír-tudóról; Tereferé; Napóleon és a szerelem, két könnyű angol tévéfilm; könnyűzene; vetélkedők; miesymás) a Kockázat keddi műsora tetszett a legjobban. és a Vasárnap délelőtt, mert ez az összeállítás ideális háttértévézést enged meg.

Vagyis: hajlamosak vagyunk egységesnek tekinteni a tévéző emberiséget abban, hogy a jó műsorok szórakoztatják, a rosszak nem. Úgy találjuk, az egyes műsorokra akasztott címkét — szórakoztató — nyugodtan figyelmen kívül hagyhatjuk, mert a szórakozásunk kifejezetten a műsor minőségének a függvénye. S. E.

Tizenöt éves a Zákányszéki Parasztkórus

Ünnepi előadások szombaton Zákányszék aprajánagyja, hogy köszöntse a 15 éve működő énekkarát, parasztkórusát. Mindenki igyekezett, hogy a 15 éves jubileum színes kiállításának megnyitóján, majd az azt követő hangversenyen jelen legyen.

A kiállítási tablók, a 15 éves működést bemutató képek, oklevelek és díjak, a kórus naplóí arról beszéltek a látogatóknak, hogy olyasminek lehetünk tanúi, ami a szocialista kultúra megvalósítását és elterjesztését jelenti. Ezt ebben a faluban a közös éneklés teremtette meg. Minden héten — télen két alkalommal, tavaszi és őszi időben egyszer — összejön 60-70 férfi, nő, hogy énekeljenek, ne csak daloljanak. Ezek az emberek a farsztó paraszti munka után jönnek el közös éneklésre, hogy felhangozzák a madrigálok csodálatos har-

móniája, Mozart: Nocturne, Kodály, Bartók egy-egy remekműve, és az énekkari kultúra sok-sok alkotása. Az ünnepi esten hallgatva őket, úgy éreztem, ezeknek az embereknek szellemi táplálékot jelent a közös éneklés. „A 15 év alatt végzett művészi foglalkozások a kórus tagjainak örömet jelentettek” — köszöntötte a résztvevőket a közösi tanács elnöke, Szél Sándorné.

Az énekkart 1965-ben szervezte meg Szabó István pedagógus, aki a kórus első karnagyja volt. Alapító tagjai közül ma is a kórusban énekel: Papp István (a kórus elnöke), Papp Gellért, Bezsenyi János, Hegedűs János. Ezenként átlag 15-20 fellépésük volt. Szinte az ország minden részén bemutatkoztak, sőt az ország határain túl is öregbítették hírnevüket. Mindenütt kitüntető elismerésben részesültek. 1969 óta Monoki Lajos, főis-

kolai docens, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola ének-zene tanszékének vezetője irányítja hozzáértéssel és hihetetlen lelkesedéssel a munkát. Működése alatt 17 tagú citerazenekar is alakult, melynek szintén ő a vezetője. A közösi párt- és állami vezetése, Bozsó István tisztelet- és mások nemcsak erkölcsi, hanem jelentős anyagi segítséget is adnak a működéshez.

Az ünnepi hangversenyestén a kórus számai és a citerazenekar által előadott művek mellett nagy sikert jelentettek Szabó László fűrlyaszóli. A kórus zongorakísérője Mészáros Emma zongoraművész volt. Vendégként a szegedi Bartók Béla Művelődési Központ kisopera együttese, Bárdi Sándor főiskolai adjunktus vezetésével és betanításával Adám: A nürnbergi babák című vígoperát mutatta be. Gruber László

Kisdobosok kulturális seregszemléje

Kedves hagyomány, hogy a városi úttörőnkétség évéről évről megrendezi Szegeden a kisdobosok kulturális seregszemléjét. Az idén február 16-án és 17-én a Tábor utcai zenekolban rendezték meg az első döntőket az ének- és zenekategoriában. A több mint 200 gyermek-résztvevő közül aranyoklevelet nyert és tovább jutott a megyei döntőre: a Rózsa Ferenc sugáru általános iskola Weöres Sándor raja, a tápi általános iskola Nap-sugár raja, a rókusi általános iskola kamarakórusa, a szőlő-énekesek közül Gagó Edina, a petőfitelepi általános iskola és a tanárképző főiskola 2-es számú gyakorló általános iskolájának furulyaduója, valamint a Zalka Máté Általános Iskola hegedűzongora együttese. Aranyoklevellel jutalmazták és a megyei döntőbe továbbjutott: Tasi Zsuzsanna (2. sz. gyakorló általános iskola) és Takács Tamás (Révai általános iskola) zongora-; Molnár Erika (Ságvári gyakorló általános iskola) cselló-; Zoltánfi Mária (Zrínyi általános iskola), Rácz Géza (Gutenberg általános iskola) és Kószó Tibor (rókusi általános iskola) hegedűjátékával.

Az irodalmi versenyeket február 23-án tartották a Ba-

láz Béla Úttörőházban. Szinte a város minden iskolájából érkeztek kisdobosok, hogy előadhassák kedvenc költőjüket, írójuk művét. A gyerekek és az őket felkészítő pedagógusok a zsűri véleménye szerint többnyire ügyesen választották meg a bemutatandó verset, mesét, prózát. A nyertesek érdemeit nem kisebbíti az sem, hogy a kisdobos előadók számára nem rendeznek megyei döntőt. Aranyoklevellel a következő tanulókat jutalmazták: Tímél Zita (Dózsa György Általános Iskola), Bálint Katalin (Szilléri általános iskola), Nagy Emese (Béke utcai általános iskola)

— versmondásban. A mese-mondók versenyében Farkas Pirokska (Dózsa György Általános Iskola), a prózamondók versenyében pedig Szabó Zsuzsanna (Révai u. általános iskola) és Nikolányi István (2-es számú gyakorló általános iskola) nyert aranyoklevelet.

A gyermekszínházok és irodalmi színpadok városi bemutatójára február 24-én, a MÁV Művelődési Házban gyülekeztek a kisdobosok. Gyermekszínházban a Mörizc Zsigmond Általános Iskola csoportja nyert aranyoklevelet. Az irodalmi színpadok között aranyoklevelet nem osztottak ki.

Képtelen képesség

A látvány ravasz valami. Megjelenik egy ember a képernyőn, s rendszerint nem túl hosszú ott töltött idő után — „képes beszédrel” — alakít ki önmagáról benünk egyféle képenyomást. Látszólag egyértelműen: hiszen a gesztusok, a mimika, a hanghordozás, a stílus (és egyáltalán: a megjelenés) együttese eldöntheti a kérdést: televíziós személyiség-e az illető?

Nincs túl sok belőlük, mindenesetre jóval kevesebb, mint ahány emberrel időről-időre, rendszeresen a tévében találkozunk. Am a kérdést végérvényesen eldöntendő, egy fura svédcsavarral nagynéha beléphet a tömegkommunikáció-iker, a rádió. S felerősítheti, tisztázhatja sajátos — mert „képtelen” — eszközeivel a látványszemélyiség minden értékét.

Vitray Tamásról jó néhány éve cseppet sem kétséges: ki „a” televíziós személyiség, ha nem ő? Néha már az a gyanúm, egyben kiválasztott is: egymagában reprezentálhatja, mi mindenre lehet(ne) képes az ember — képpen. Minden segédesszköz nélkül, csakis saját stílusára, gesztusaira, mimikájára stb. utalva. A múlt héten csütörtökön este önálló műsorával a rádióban debütálva egyszerre több dolgot is bebizonyított.

„Nincs képmag hozzá” — a cím szerint Vitray ezúttal is vitraytan jelentkezik, ám kép nélkül. Képtelenül. Képtelenül önmagához hűen, továbbra is. „Kép-essége” — látvány nélkül is — nagyszerű képességet rejt magában, hallhattuk.

... egy ilyen magamfajta televíziós óskori lelet, s kinek mindig segítségére volt a kép, a távolbalátás találmánya, hogyan boldo-

gul, ha olyasmiről kell szólnia, amihez nincs kép” — ezt írta előzetesként rádiós műsoráról a rádió- és televíziós világban. A másfél órás, fülnek szóló Vitray-show alcíme az volt: Ismerőseimnek ismerőseimről. S olyan érzésem támadt, Vitray egyszerűen mindenkit ismer, aki csak érdekes, izgalmas, nem mindennapi, a közönségnek valamit adni tudó. A két napig liftben rekedt asszonytól a spiritisztaig és a Csak üllők és mesélekből megismert Bodnáréig, aki magán napközibölcsödét tart fenn. S akit (áttételesen Vitray miatt) számos támadás ért, s akihez most újra ellátogatót, ezúttal „csak” mikrofonnal. S azzal a képtelen képességével, ami a televíziós személyiség összes meghatározható kritériumainál több. Ami majdnem titoknak számít.

Ha megfejteni akarjuk a Vitray-titkot, tulajdonképpen csak efféle, eléggé hétköznapi szavakat találunk: szerénység, kedvesség, tapintat, szellemesség, önrónia, játékoság. Gyanítható: Vitray a huszadik század homoludense. Mindig az: ha rádiós telefonjátékot vezet, ha csak egy frappáns asszociációval azon medítál, hogy „így van az ember: csak gyanakszik, gyanakszik, de nem tudja, hol verik át”, vagy ha legszemélyesebb, s mondjuk gyermekkori élményeiről mesél. Mindig olyan szuggesztíven szimpatikus, hogy kénytelenek vagyunk rokonszenvünkbe fogadni. Kép nélkül, akkor is, ha „nincs képe hozzá”, éppoly varázsos mint látványként a képernyőn.

Hálistennek van képe hozzá. Domonkos László

Bábegységek bemutatói

Szakmai bemutatóra készülnek az amatőr bábegységek: március 28-30-án Budapesten, a Csill művelődési központban felnőtteknek szóló produkcióikat adják elő. A debreceni Ludas Matyi Bábszínpad és az Alföldi Ifjúsági Színpad közösen Thuróczy György; Cirkusz emberekkel és bábokkal, a kecskeméti bábegységes Tabarin; A megörzött szülésség, a szombathelyi csoport Cs. Szabó István; Mese a halászlóról, a feleségről, meg a halról című bábjátékát szolaltatja meg. A makói Rongybába, a salgótarjáni Phoenix együttes, valamint a derecskei műve-

lődesi ház csoportja show-műsört mutat be. Az amatőr bábművészek tapasztalatsereje — amely kapcsolódik az UNIMA, a nemzetközi bábművész szövetség magyar központjának közgyűléséhez — jelzi: az amatőr bábmozgalom bővíté hatás-körét, nagyobb szerepet kíván vállalni a közművelődésben.

A fővárosi és a vidéki bábegységek az idén is számos találkozón, országos és helyi rendezvényen lépnek fel. A budapesti bábjátékos majálison — ugyan-csak a Csillben — május 9-11-e között mintegy 10 bábcsoport örvendeztetni meg

játékával a gyermekeket. A hagyományhoz híven a mai-jális résztvevői is bábognak majd. Az V. nyíregyházi óvodai bábjátékos napokon — június 12-15-e között — mintegy 20 amatőr bábegységes és számos óvodai bábcsoport tart bemutatót és bábos gyermekfoglalkozást.

A Pest megyei Művelődési Központ ezen a nyáron harmadikban hívja az amatőr művészeket, gyermekszínházokat: Gyertek játszani Visegrádra! A II. országos úttörő-bábésztilvál — június 20-23-án Egerben — majd a salgótarjáni animációs szemle — novemberben — szintén jó alkalom lesz a bábjátásra. (MTI)

Búvár

Természettudományi vitakör

A szegedi Ifjúsági Ház a mai természettudományok érdekességeinek megismertetésére Búvárkör címmel szabad beszélgetési vitakört indít március 5-től, minden szerdán. A beszélgetéseket témaindító ismertetés vezeti be, majd megvitadják a legújabb eredményeket, valamint a fejlődés és kutatás irányát. Az első félévben 15 témát tűztek napirendre. Iztólul párat.

Hogyan tárta fel az ember a világ jelenségeit, melyek voltak a megismerés útjai a bibliától az űrszondákig, milyen tapasztalati és ideológiai tévedések árán jutottunk el a mai világnézet kialakulásáig? Hol helyezkedik el a világűrben Földünk, milyen a Tejtűrendszerünk? Csillagok és extragalaxisok fejlődéstörténete, elméleti tévedések, a materialista világlátás hatása a világnépismerésre. A Naprendszer kutatásainak legújabb eredményei. Milyen esélyei vannak más „szupercivilizált” naprendszer létezésének? Földünk olyan, mint egy nagy „önellátó” űrhajó, vajon meddig utazhatunk, élhetünk száguldó bolygónkon? Mit tesz az emberiség azért, hogy saját környezetét megővje a jövő generációi szá-

mára? Hány embert képes a Földünk eltartani? Fenyegget-e élelemhiány? Mennyi időre elegendő Földünk energiakészlete?

A csillagászati tudomány legfiatalabb korú szülője a rádiócsillagászat. Felfedezései egyes esetekben teljesen megváltoztatták a világrészről alkotott elméleteket. Sok tény bizonyított, de még több hipotézist cáfolt meg. Jelenlegi tudásunk szerint, most sikerült tényekkel bizonyítani a táguló világegyetem elméletét. Mit tudunk a rádiócsillagászatról, mi a várható fejlődés útja — ez is egyik téma-foglalkozás tárgya. És végül, az utóbbi évtizedben több terv született a közvetlen környezetünkben 5-10 évnév távolságra lévő csillagok környezetének tanulmányozására, melyeknek célja a csillag „sötét kísérőinek”, vagy más néven bolygóinak felderítése, esetleg élőlények vagy civilizált világok felfedezése. Űrutazások lehetőségei, utazás idegen csillagok bolygóterébe.

A vitakör foglalt zsánit Paszt György, a TIT csillagászati és űrkutatási szakosztályának megyei titkára vezeti. Az érdeklődő fiatalokat szeretettel várják.